

Koonnut kapteeni Kari Turpeinen

1

2 Nuoruus

- 17.7.1897** Aaro Olavi Pajari syntyi Asikkalassa opettaja Olli Pajarin poikana. Isä toimi opettajana Asikkalan kirkonkylän ja Rutalahden sekä Hollolan Möysän kouluilla. Vanhasuomalaisten puolueen edustajana Olli Pajari valittiin yksikamariseen eduskuntaan vuosina 1908-1909.
- 1911** Aaro Pajari aloitti oppikoulunsa Helsingissä ja jatkoi Lahden yhteiskoulussa.
- 1916** Valmistui ylioppilaaksi Lahden yhteiskoulusta yhdessä Valo Nihtilän ja Lauri Haanterän kanssa. Aloitti opiskelun historiallis-kielitieteellisessä tiedekunnassa Aleksanteri I (Helsingin) yliopistossa.
- 1917** Rauhattomuuksien alettua syksyllä Helsingissä hän keskeytti opiskelunsa ja siirtyi lahteen. 3.11.1917 perusti kahdeksan nuorukaisen kanssa Lahden Itsenäisyysklubin Möysän kansakoululla.

3 Vapausota

- 26.1.1918** Pajari ilmoittautui Vöyrin sotakouluun, jonka kirjoissa 2.3.1918 saakka. Osallistui ryhmänjohtajana Ylistaron, Raahen ja Oulun taisteluihin.
- 3.2.1918** Pajari haavoittui Oulussa jalkaan. Sysmän 6. Komppanian joukkueenjohtajana osallistui Lusin ja Heinolan taisteluihin.
- 15.3.1918** Haavoittui Heinolassa vaikeasti rintaan ja olkapäähän. Ylennettiin 10.5.-23.6.1918 Päämajan Sotavänrikkikoulu II
- 25.03.1918** (Erillisen komppanian päällikkönä Etelä-Savon Rykmentissä)
- 28.4.-24.7.1918** Erillisen komppanian päällikkönä Etelä-Savon Rykmentissä.
- 24.7.-6.10.1918** Joukkueenjohtajana Itä-Savon Jääkärirykmentti 5:n 9. komppaniassa.

Retkikuntaa koottaessa huhtikuussa Sortavalassa perustettiin **IV pataljoona**, jonka komentajaksi nimitettiin jääkäriluutnantti **Lauri Maskula**. Pataljoonan komppanianpäälliköt olivat vänrikki **Thor Kestilä** (1. K.), jääkärivänri **6.10.1918-25.1.1919** Viipurin Upseerikokelaskurssi I:n A-kurssi Viipurin Markovillassa.

13.4. 1919 kutsui kurssin johtaja jääkärimajuri **Heinrichs** ilmoittautuneet, kaikkiaan toistakymmentä, luokseen. Tässä suljetussa tilaisuudessa oli läsnä myös yleisesikunnan päällikkö, kenraalimajuri **Hannes Ignatius**, joka selosti lähtijöille retken tarkoitusta ja kiitti heimoharrastuksesta. Kokelaat, jotka lomautettiin retken ajaksi vakinaisesta väestä, matkustivat välittömästi Sortavalaan, jossa heidät sijoitettiin eri joukko-osastoihin lähinnä joukkueenjohtajiksi. 19 Miehen olivat erittäin hyvää ja urhoollista päällystöainesta. Tunnetuin heistä oli jo mainittu **upseerikokelas Aaro Pajari**, joka Talvelan alaisuudessa sai hyvin itsenäisesti komentaa pohjoisinta Munjärven rintamaa."

kki **Väinö Heikkinen** (2. K.) (Hallan-Ukon poika) ja luutnantti **Vilho Nikoskelainen** (3. K.) **2.**

komppanian yhteydessä oli kevyt konekiväärijoukkue. (neljä kevyttä saksalaista konekivääriä m 08/15), jonka johtaja oli upseerikokelas Aaro Pajari.

Retkikunnan käskyn mukaan Maskulan pataljoonan tehtävänä oli marssia Sortavalasta Suojärvelle, josta se hyökkää Veskelyksen ja Säämäjärven kautta Prääzään yhtyen siellä Talvelan pataljoonaan.

- 16.4.-5.8.1919** Upseerikokelas Aaro Pajari osallistui jääkärimajuri Paavo Talvelan johtamaan Karjalan retkikuntaan Aunuksessa. Johti itsenäisesti pääasiassa Aunuksesta koottua noin 450 miehen osastoa Munjärven - Karhumäen suunnalla. Taisteluja Suojärvi, Säämäjärvi, Prääsä ja Matrosa. Pitänyt yhteyttä Muurmannin radalla toimineiden englantilaisen kenraali Maynardin prikaatin ja suomalaisten vapaajoukkojen välillä.
- 9.8.1919** Pajari sai pyytämänsä vapautuksen retkikunnan palveluksesta.
- 17.9.1919** Ylennettiin vänrikiksi. Palveli nuorempana upseerina Pohjois-Savon Rykmentissä 17.09.1919-02.02.1920 ja sen jälkeen joukkueenjohtajana Savon Jääkärirykmentissä 02.11.1920 saakka.

1920-1930 luvut

- 1920** Pajari toimi luutnanttina opetusupseerina 3. Divisioonan aliupseerikoulussa Lahdessa ja 2. Divisioonan aliupseerikoulussa Viipurissa.
- 1921** Opetusupseerina Reservi upseerikoulussa Haminassa.
- 1922** Kadettikoulun loppututkinto ulkopuolelta komennetuille.
- 1923** Osallistui pääsykokeeseen, jossa valittiin kaksi upseeria Ranskan sotakorkeakoulun kaksivuotiselle kurssille ja sai parhaat arvosanat. Ei kuitenkaan voinut lähteä isän Olli Pajarin kuoleman 1923 johdosta.
- 1923-1926** Kapteenina ja komppanian päällikkönä Savon Jääkärirykmentissä ja Karjalan Kaartin Rykmentissä.
- 1924-1926** Sotakorkeakoulun yleisen osaston kurssi 1:n arvosanalla "Kiitoksella hyväksytty".
- 13.7.1926** Nimitettiin Pohjois-Karjalan suojeluskuntapiirin piiripäälliköksi Joensuuhun.
- 16.5.1927** Ylennettiin majuriksi.
- 28.5.1928** Joensuun vanhimman kivirakennuksen, vuonna 1852 rakennetun kruununmakasiinin korjaussuunnitelma hyväksyttiin arkkitehti Ole Gripenbergin ehdotuksen mukaisesti. Suojeluskuntapiirin esikunta muutti Pielisjoen linnaksi vihittyyn rakennukseen 1929.
- 1928** Aaro Pajari solmi avioliiton Kaija Björklundin kanssa.
- 22.8.1929** Irja Maria syntyi Joensuussa.
- 30.8.1930** Nimitettiin suojeluskuntajärjestön sotilastarkastajan virkaan Suojeluskuntain Yli

esikuntaan Helsinkiin.

- 6.12.1930** Ylennettiin everstiluutnantiksi.
- 1.1.1931** Nimitettiin Suojeluskuntain Yliesikunnan koulutusosaston päälliköksi.
- 2.2.1931** Kari Aarno Olavi syntyi.
- 27.5.1932** Nimitettiin Pohjois-Hämeen suojeluskuntapiirin päälliköksi Tampereelle.
- 1.-2.4.1933** Suojeluskuntapiirin suuri sotaharjoitus: 1710 miestä.
- 2.4.1933** Tampereen valloituksen 15-vuotisjuhla. Everstiluutnantti Pajari ilmoitti Keskustorilla 2140 miestä ja 19 lippua kenraali Mannerheimille. Seurueeseen kuuluivat lisäksi kenraalimajurit R. Walden ja H. Åkerman sekä eversti A.Hallberg. Puheen jälkeen kenraali Mannerheim kohotti kolminkertaisen eläkön huudon valkoiselle armeijalle ja isänmaalle ja kenraali L. Malmberg eläkön huudon tasavallan presidentille ja kenraali Mannerheimille Porilaisten marssin kajahtaessa ilmoille.
- 25.5.1933** Helatorstaina piiripäällikkö Pajari määrää poistettavaksi sosiaalidemokraattien punaliput Hämeenkadulta.
- 1935** Pajari esitelmöi: ”Talvisotakysymyksistä oman historiamme valossa”.
- 3.4.1938** Tampereen valloituksen 20-vuotisjuhla. 5000-miehisen paraati joukon kenraalimajuri Lauri Malmberg ilmoitti Keskustorilla sotamarsalkka Mannerheimille. Paraatin toisena pääryhmänä olivat pohjoishämäläiset rintamamiehet ja suojeluskuntalaiset everstiluutnantti Aaro Pajarin johdolla. Pajari piti juhlapuheen Tampereen Teatterissa olleessa juhlassa.
- 1938** Keväällä Pajari sairastui sydänvikaan. Hän oli kuukauden hoidettavana Tilkan keskussotilassairaalassa ja sen jälkeen kuntoutuksessa Saksan Bad Nauheimissa.

1 YH ja talvisota

- 10.10.-7.12.1939** Jalkaväkirykmentti 16:n komentaja.
- 7.12.1939-19.2.1940** Osasto Pajarin komentaja Tolvajärven - Ägläjärven vastahyökkäysoperaatioissa.
- 18.12.1939** ylennettiin everstiksi.
- 19.2.-22.2.1940** Ryhmä Talvelan komentaja Aittojoella. Omalla henkilökohtaisella panoksella ratkaisi talvisodan ensimmäisen voiton Tolvajärvellä lyöden venäläisten 139. ja 75. Divisioonat.
- 22.2.-21. 7.1940** Ryhmä Talvelasta muodostetun 14. Divisioonan komentaja.

2 Välirauhan aika

- 21.7.1940-10.6.1941** Eversti Pajari toimi Pohjois-Hämeen sotilasläänin komentajana. Sodan varalta kukin sotilaslääni perustaisi liikekannallepanossa divisioonan sotilasläänin

komentajan johdolla. Jo kesäkuussa 1940 Aaro Pajari määrättiin sodanaikaisen 18. Divisioonan komentajaksi.

- 1940** Kesällä Pajarin sydänkivut lisääntyivät, Pajari kahden kuukauden sairaslomalla.
1941 Eversti Pajari jakoi Tampereen työväentalon juhlasalissa sururistit kaatuneitten vaimoille ja äideille.

4 Jatkosota

10.6.1941-21.10.1943 II Armeijakunnan **18. Divisioonan** komentaja Karjalan kannaksella. Johti joukkojaan rohkeasti ja taitavasti Rautjärvi, Ilmee, Vuoksi, Kivennapa, Rajajoki, Valkeasaari.

14.9.1941 Sotamarsalkka Mannerheim nimitti eversti Aaro Olavi Pajarin ensimmäisen kerran Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi numero 12. Perusteina mm. Tolvajärvi ja Kannaksen takaisin valtaus.

3.10.1941 Ylennettiin kenraalimajuriksi.

26.3.-10.4.1942 Pajari sai Mannerheimiltä erikoistehtävän Suursaaren takaisin valtaamiseksi. Taisteluosasto Pajarin komentajana toimien rohkealla operaatiolla avoimella Suomenlahden jäällä hänen joukkonsa valloittivat yllättäen Suursaaren ja miehittivät Tytärsaaren.

21.10.-12.11.1942 Sydänvaivoja, oli hoidettavana Mehiläisessä.

26.9.1943 Vihittiin Kivennavan uusi kirkko, jonka Pajarin joukot rakensivat Linnamäelle.

21.10.1943-4.10.1944 3. Divisioonan komentajana Uhtualla ja Karjalan kannaksella. Kannaksen torjuntataistelujen johtaminen 3. D:n komentajana Kivennapa – Muolajärvi - Ihantala -suunnalla. Erimielisyydet Kannaksen Ryhmän komentajan kenraaliluutnantti Harald Öhquistin kanssa johtivat tähän siirtoon 18. Divisioonasta 3. Divisioonaan. Kenraalit Fagernäs 3.D:sta 1.D:n ja Paalu 1.D:sta 18.D:n.

29.1.1944 Mannerheim-ristin ritarin everstiluutnantti Kauno Turkan hautajaiset Tampereella.

30.1.1944 Syntyi perheeseen Helena Inkeri.

8.4.-7.5.1944 Keväällä lääkityksestä huolimatta Pajari sairastui ja oli hoidettavana 56. Sotasairaalassa, jossa vointi parani.

5 Lapin sota

4.10.-22.10.1944 Ryhmä Pajarin (vahvennettu 3. Divisioonana) komentajana Tornion - Rovaniemen operaatioissa. Saksalaisia vastaan käydyssä Lapinsodassa muodostui Pajarin johtaman 3. Divisioonan mairinnousu Torniossa ratkaisevaksi tapahtumaksi. Torniossa 3. Divisioonana jatkoi etenemistä Rovaniemelle.

10.-11.10.1944 Professori P. Soisalo kävi Puolustusvoimien ylilääkärin määräyksestä Torniossa tarkastamassa Pajarin voinnin ja totesi taudin uusiutuneen. Syynä oli raskaat taistelut Torniossa 1.-9.10.1944, joissa Pajari oli itseään säästämättä ja yhteen menoon neljä vuorokautta johtanut etulinjassa raskaita taisteluita nukkumatta.

- 16.10.1944** Vallattiin Rovaniemi, josta hyökkäys jatkui Kittilän suuntaan Marrasjoelle.
- 16.10.1944** Mannerheim nimitti Pajarin toisen kerran Mannerheim-ristin ritariksi perusteena Tornion valtaus ja nopea eteneminen Rovaniemelle.
- 21.10.1944** Pajari sai käskyn ilmoittautua ylipäällikölle Mikkelin päämajassa.
- 22.10.-14.12.1944** Neuvostoliiton vaatimuksesta pidätettynä välirauhansopimuksen 13 §:n perusteella.
- 25.10.1944** 3. Divisioona valtasi Kittilän. Joukoille ei kerrottu komentajan pidätyksestä.
- 25.10.1944** Mannerheim ojensi Pajarille toisen kerran Mannerheim-ristin, kääntyi kenraaliluutnantti Hugo Östermanin puoleen ja sanoi: "Minä pidätän kenraalimajuri Pajarin valvontakomission määräyksestä, viekää kenraali Riihimäen vankilaan."
Kenraalit Pajari ja Palojärvi sijoitettiin Riihimäen vankilaan. Myöhemmin Pajarin lääkäri P. Soisalo vaati hänet siirrettäväksi Keskussotilassairaala 1 :een Tilkkaan. Pajari sairasti vaikeaa kroonista sydänvikaa, josta ei voi pysyvästi parantua ja on katsottava pysyvästi invalidiksi. Ruumiilliset ponnistukset ja mielenliikutukset ovat hänelle hengenvaarallisia ja hän on jatkuvan lääkärin hoidon tarpeessa.
- 28.11.1944-10.3.1945** Vankeudessa Pajari nimitettiin **Savo-Karjalan sotilasläänin** va. komentaja.
- 14.12.1944** Tasavallan presidentti Suomen Marsalkka Mannerheim saapui Tilkan sotasairaalaan ilmoittamaan Pajarille, että hänet on vapautettu.

6 Sotien jälkeen

- 10.3.-6.10.1945** Savo-Karjalan sotilasläänin komentaja, kenraalimajurin virassa.
- 6.10.1945-15.10.1949** Komennettuna Pääesikunnan käyttöön, nimellisesti tykistökomentajan vakanssilla.
- 20.11.1945** Puolustusvoimain komentajan tehtäviä hoitanut kenraaliluutnantti Jarl Lundqvist yritti saada Pajarin eroamaan puolustusvoimien palveluksesta, koska hän ei ollut "tarpeeksi kunnostautunut". Lundqvist itse erosi 4.6.1946.
- 1949** Pajari toimi kesästä 1949 lähtien Kansallisen Kokoomuksen taluspäällikkönä.
- 14.10.1949** Kenraalimajuri Aaro Olavi Pajari kuoli työmatkalla Pietarsaaresta Kokkolaan.
- 15.10.1949** Kenraalimajuri Pajarille oli myönnetty ero puolustusvoimista.
- 21.10.1949** Kenraalimajuri Aaro Olavi Pajarin siunaustilaisuus Tampereen Tuomiokirkossa ja haudattiin Kalevankankaalle.